

PROGRAM

Luigi Boccherini (1743-1805) Strygekvartet i C-dur, opus 2, nr.6

Allegro con spirito

Largo assai

Tempo di minuetto

Giuseppe Verdi (1813-1901) Strygekvartet I e-mol

Allegro

Andantino

Prestissimo

Scherzo – Fuga

Giacomo Puccini (1858-1924) Chrisantemi

Andante mesto

PAUSE

Ottorini Respighi (1879-1936) Strygekvartet i D-dur (1907)

Allegro moderato

Tema con variazioni – andante

Intermezzo: Lento – Allegretto vivace

Finale

Aarhus Musikforenings koncerter støttes af Aarhus Kommune, Solistforeningen og

Quartetto di Cremona

Quartetto di Cremona blev dannet i 2000 og har etableret sig som en af verdens førende strygekvartetter. Dets repertoire spænder fra tidlige Haydn-kvartetter til den allernyeste musik. I september 2017 overtog kvartetten fire legendariske instrumenter bygget af Stradivarius og udlånt af den japanske Nippon Music Foundation. Instrumenterne bærer navnet Paganini-kvartetten efter den italienske violinvirtuos, der i 1800-tallet samlede og ejede de fire kostbare instrumenter. Quartetto di Cremona består af **Cristiano Gualco**, violin, der spiller på en Stradivarius fra 1727, **Paolo Andreoli**, violin, der spiller på en Stradivarius fra 1680, **Simone Gramaglia**, bratsch, der spiller på en Stradivarius fra 1731, og **Giovanni Scaglione**, cello, der spiller på en Stradivarius fra 1736.

Luigi Boccherini er født 1743 i Lucca i Italien. Hans far var professionel musiker og stimulerede ham tidligt til at spille cello. Som cellist var han virtuos og optrådte som solist og med egne værker også udenfor Italien, bl.a. havde han længere ophold i Wien og Paris. Som komponist er han eksponent for rokokoperioden. I 1769 bosatte han sig i Madrid, hvor han fra 1770-1785 var ansat ved hoffet som kammermusiker. Han blev der resten af livet. Her komponerede han en række strygekvintetter med to celloer, hvor han selv deltog med den solistiske 1. cellostemme. Han skrev musik inden for mange genrer: Symfonier, cellokoncerter, vokale værker, deriblandt operaer og små tre hundrede kammermusikværker, hvoraf 91 strygekvartetter. De tidlige kvartetter er i italiensk standardstil bortset fra den hyppige anvendelse af celloen i tenorregistret og en usædvanlig ornamenteret melodisk stil.

Aftenens første værk er fra den 18-årige Boccherinis første strygekvartetsamling: *C-dur, opus 2* fra 1761. Alle 6 kvartetter følger formen med i alt 3 sats: En hurtig, en langsom og til sidst en hurtig sats eller en menuet. Desuden adskiller den midterste sats sig ved en anden toneart end de to andre. Satserne i kvartet nr. 6 er: 1. *Allegro con spirito*, 2. *Largo assai*, 3. *Tempo di minuetto*. De ydre sats minder om Haydn's kvartetdivertimento fra samme periode.

De to næste værker på programmet er begge skrevet af komponister, der først og fremmest er kendt som operakomponister, men som alligevel har bidraget til kammermusiklitteraturen. Det første værk er **Giuseppe Verdis** eneste strygekvartet.

Selv om kammermusik og instrumentalmusik bestemt ikke var ukendte genrer i Italien, var det anderledes i det 19. århundrede, hvor operagenren var altdominerende i det italienske musikliv og f.eks. strygekvartetten spillede praktisk talt ingen rolle. I modsætning til Tyskland og Østrig, hvor instrumental- og kammermusikken indtog en væsentlig plads i repertoiret, foretrak italienerne vokalmusikken. I et af Verdis breve skrev han: ”- at strygekvartetten er en plante, som det italienske klima ikke passer til”. Men Verdi skrev een strygekvartet, hvor operakomponisten dog ikke fornægter sig, idet man sporer sammenfald med melodisk stof fra hans egne operaer.

I aftenens *kvartet i e-mol* demonstrerede Verdi, at han til trods for italienernes afvisning af instrumentalmusikken alligevel beherskede alt, hvad der krævedes af denne genre. Den er komponeret af den 60-årige komponist i de første måneder af 1873 i Neapel, hvor Verdi

opholdt sig under prøverne på Aida. Den offentlige førsteopførelse fandt først sted i London 1878. *Første sats: Allegro* er i sonateform. Der er hyppig brug af imitation og fugatostil, som i åbningssektionen, hvis tema genkalder arien "Nume, custode e vindice" fra Aida. *Anden sats: Andantino* i C-dur har rondostruktur og er en elegant mazurka med et koket hovedtema. *Tredje sats: Prestissimo* har lånt stof fra åbningskoret i Trubaduren. Det er en kontrastrig scherzo i e-mol, hvis midterdel har en intensiv cantilene i cellostemmen. *Fjerde sats har scherzokarakter*, det er en fuga, noget man sjældent ser hos Verdi. Den minder om den fuga buffa, som han 20 år senere indlægger i finalekoret i Falstaff: "Tutto nel mondo è burla".

Giacomo Puccini (1858-1924) kendes også som den store operakomponist, der har komponeret nogle af verdens mest populære operaer. Den italienske operas triumfer i sidste århundrede bevirkede, at mange af datidens store komponister hverken kastede sig over genrer som symfoni, symfoniske korværker eller kammermusik. Bortset fra operaerne er alle øvrige kompositioner af Puccini derfor lejlighedsværker. *Chrisantemi* (Chrysantemum) er således skrevet som en slags begravelseelegi skrevet på een nat efter vennen Amadeo di Savoias død 1890. Selv om Puccini i sin studietid i Milano havde komponeret nogle få korte værker for strygekvartet, er det praktisk talt kun aftenens kvartetsats, der i dag høres i koncertsalen. I dette korte ensatsede stykke demonstrerer Puccini det lyriske åndedrag, der kendes fra hans modne operaer. De sørgelige melodier fra *Chrisantemi* bliver i øvrigt genbrugt af komponisten i operaen *Manon Lescaut* i den tragiske 4. akt skrevet tre år senere.

Ottorini Respighi (1879-1936) er født i Rom, søn af en klaverlærer. Han studerede både violin og komposition på konservatoriet i Bologna. Desuden har Respighi i to perioder videreuddannet sig i Rusland hos Rimsky-Korsakov, hvor han stiftede bekendtskab med dennes farverige orkestreringsstil. Endvidere var han også i Tyskland og studerede hos Max Bruch. I mange år ernærede han sig som musiker på henholdsvis violin, bratsch og klaver, samtidig med at han komponerede. I 1913 blev han professor i komposition på Academia di Santa Cecilia i Rom. Respighi var en komponist, der fik sin største anerkendelse og popularitet i orkesterværker, hvilket var usædvanligt på det tidspunkt, hvor operaen og vokalmusikken var i højsædet i Italien. Han komponerede værker indenfor mange genrer: Balletter, sange, kammermusik og operaer, men hans internationale gennembrud blev de tre store symfoniske digte i den romerske trilogi: *Roms fontæner* (1916), *Roms pinjer* (1924) og *Feste Romane* (1928). Selv om hans uddannelse først og fremmest er på italiensk grund, kan man i hans kompositionsstil se påvirkninger fra andre komponister uden for Italien, f.eks. R. Strauss, Debussy, Ravel, Stravinskij og Rimsky-Korsikov.

Mellem 1903 og 1908 spillede Respighi i Quartetto Mugellini. Han var en fremragende violinist, og som komponist var han også optaget af kompositioner for strygekvartet. Han har komponeret 6 strygekvartetter for normal besætning. Den vi skal høre i aften er *strygekvartet nr. 3 i D-dur* skrevet i årene 1904-1907. Temaerne i alle 4 satser er beslægtede og giver værket en tæt og lukket struktur. Satserne er 1. *Allegro moderato*, 2. *Tema con variazioni - andante*, 3. *Intermezzo: Lento - Allegretto vivace*, der er en scherzo. 4. *Finale*. Satsen er en kraftfuld italiensk tarantel. Bortset fra den italienske tone, kan man også høre påvirkninger fra komponister som Brahms og Debussy.

Eva Kullberg

MUSIKHUSET AARHUS

LILLE SAL Søndag den 11. marts 2018

Quartetto di Cremona

aarhus
musikforening